

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zbigniewa Siejbika

w sprawie **S. O.**

skazanego z art. 178 a § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 21 sierpnia 2012 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 19 września 2011 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego

z dnia 5 stycznia 2011 r.,

**oddala kasację a wydatkami postępowania kasacyjnego
obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 stycznia 2011 r. Sąd Rejonowy uznał S. O. za winnego popełnienia przestępstwa opisanego w art. 178a § 1 i 4 k.k., polegającego na tym, że w dniu 20 października 2010 r. w K. prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy, będąc w stanie nietrzeźwości, a przy tym będąc prawomocnie skazany, wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 10 października 2005 r., za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, i za ten czyn, na podstawie art.

178a § 4 k.k., wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na mocy art. 69 § 1, § 2 i § 4 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt. 1 k.k., warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat, nadto zaś orzekł wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres lat 2 oraz świadczenie pieniężne w kwocie 300 zł na rzecz Stowarzyszenia „Wspólnie Pomagamy”.

Wyrok ten, w części dotyczącej orzeczenia o karze, zaskarżył na niekorzyść oskarżonego prokurator, który zarzucił jej rażącą niewspółmierność, wyrażającą się w warunkowym zawieszeniu wykonania wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 19 września 2011 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z przypisanego S. O. czynu wyeliminował stwierdzenie o jego wcześniejszym prawomocnym skazaniu, przytaczanym wyrokiem, za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, czyn ten zakwalifikował z art. 178a § 1 k.k. i wskazując ten przepis za podstawę wymiaru kary pozbawienia wolności, karę tę obniżył do 3 miesięcy, eliminując ponadto z podstawy warunkowego zawieszenia jej wykonania § 4 art. 69 k.k. W pozostałej części zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Tenże wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył kasacją, wniesioną na niekorzyść S. O., Prokurator Generalny. Postawił on w skardze zarzut *rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, tj. art. 108 k.k. i art. 178a § 4 k.k. polegające na zmianie wyroku sądu pierwszej instancji poprzez wyeliminowanie z opisu czynu sformułowania „przy czym był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 10 października 2005 r., sygn./.../”, wyeliminowanie z podstawy skazania art. 178a § 4 k.k. i wskazanie jako podstawy wymiaru kary art. 178a § 1 k.k., wskutek wyrażenia błędnego poglądu, iż w dacie orzekania przez sąd odwoławczy nastąpiło zatarcie skazania w sprawie /.../ Sądu Rejonowego, co spowodowało dekompletację znamion przestępstwa z art. 178a § 4 k.k. popełnionego przed zatarciem skazania, podczas gdy zatarcie tego skazania nie nastąpiło, ponieważ ponowne popełnienie przestępstwa przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazania powoduje, że dopuszczalne jest tylko zatarcie wszystkich skazań a nadto nawet zatarcie – w chwili orzekania, skazania za wcześniej popełnione przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, nie powoduje dekompletacji znamion czynu*

zabronionego określonego w art. 178a § 4 k.k., popełnionego przed zatarciem skazania". Na tej podstawie autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozważany zarzut kasacji okazał się niezasadny.

Okoliczności będące podstawą czynionych w sprawie ustaleń oraz ocen prawnych są niesporne. Sprowadzają się one do stwierdzenia, że S. O. – skazany prawomocnym wyrokiem z dnia 19 października 2005 r. za czyn określony w art. 178a § 1 k.k. na karę grzywny – karę tę (wraz ze środkami karnymi) wykonał w dniu 8 lutego 2006 r., a co za tym idzie, że do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa oraz do wyrokowania w jego przedmiocie przez Sąd *meriti* doszło przed upływem okresu 5 lat liczonego od wskazanej daty, okres ten natomiast upłynął, gdy orzekał Sąd odwoławczy.

Na podstawie tych faktów Sąd Okręgowy stwierdził, że z dniem 8 lutego 2011 r. wcześniejsze skazanie S. O. uległo – zgodnie z art. 107 § 4 i § 6 k.k. – zatarciu z mocy prawa, a wobec tego uznał, że skoro z tą chwilą skazanie uważa się za niebyłe, jak stanowi art. 106 k.k., to w dacie wyrokowania w drugiej instancji „*odpadło znamię z art. 178a § 4 k.k. wcześniejszego prawomocnego skazania oskarżonego za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości*”, co uzasadnia „*przypisanie jedynie występku w formie podstawowej z art. 178a § 1 k.k.*”

Kontestując to stanowisko, Prokurator Generalny czyni to niejako dwutorowo. Z jednej strony podnosi, że omawiane skazanie S. O. nie uległo zatarciu, a błędne w tym zakresie ustalenie Sądu Okręgowego wynikało z pominięcia treści art. 108 k.k. Z drugiej natomiast strony wywodzi, że nawet uznanie, iż doszło do zatarcia omawianego skazania w dacie wydania prawomocnego orzeczenia (jak np. w sytuacji, gdy podstawę zatarcia stanowi art. 76 k.k.), i tak nie prowadzi do dekompletacji znamion przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., ponieważ przepisy kodeksu karnego nie stwarzają żadnej podstawy normatywnej, aby instytucja zatarcia skazania i jej skutki w postaci uznania skazania za niebyłe eliminowała znamiona czynów zabronionych popełnionych przed zatarciem skazania. Wywodząc w ten sposób, autor kasacji powołuje się na treść orzeczeń Sądu Najwyższego, zwłaszcza postanowienia z dnia 28 października 2009 r., I KZP 24/09, OSNKW 2009, z. 12, poz. 105, w którym ów pogląd wyrażono co do czynu z art. 244 k.k., polegającego na niestosowaniu się

przez sprawcę do orzeczonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Na tym tle przekonuje, że poglądy te „mogą mieć odpowiednie zastosowanie do art. 178a § 4 k.k.”

Przedstawiony sposób argumentowania obliuguje do rozważenia, w pierwszej kolejności, zasadności zarzutu kasacji w drugim z przedstawionych nurtów. Przyznanie bowiem skarżącemu racji, że w żadnej sytuacji związanej z upływem okresu niezbędnego do zatarcia skazania za wcześniej popełnione przestępstwo, nie dochodzi do zdekompletowania znamion czynu określonego w art. 178a § 4 k.k., eliminowałoby wszak całkiem potrzebę analizowania zarzutu kasacyjnego w dalszej (pierwszej) jego części.

Stanowisko to, we wskazanym zakresie, jawi się jednak jako niesłuszne. Nie ma bowiem podstaw, jak chce skarżący, by skutki prawne zatarcia skazania obejmującego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, mające znaczenie dla oceny zaistnienia przestępstwa z art. 244 k.k., odnosić do wszystkich warunków odpowiedzialności sprawcy, ujętych w przepisie art. 178a § 4 k.k. Należy przypomnieć, że w myśl tego unormowania przewidzianą w nim karę ponosi ten sprawca czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., który był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, i ten sprawca, który wymienionego czynu z art. 178a § 1 k.k. dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo. Jak więc widać – choćby bez głębszej refleksji, której w rozpoznawanej skardze zabrakło – między znamieniem złamania przez sprawcę orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych (ocenianego, w zależności od okoliczności, na płaszczyźnie art. 244 k.k. albo art. 178a § 4 k.k.) a warunkiem – najkrócej mówiąc – powtórnego prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (także gdy sprawca, w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem tego środka, popełnił wcześniej jedno z przestępstw wymienionych w art. 178a § 4 k.k.) nie sposób postawić prosty znak równości, również z punktu widzenia istoty zatarcia skazania i charakteru wynikających zeń skutków.

Rozważając powyższe, w pierwszej kolejności należy odwołać się do wywodów postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP

22/11, OSNKW 2012, z. 1, poz. 6 – w kasacji pominiętego zapewne dlatego, że zapadło ono kilka dni przed wniesieniem tej skargi. Z jego konkluzji jasno wynika m.in. to, że dyspozycja przepisu art. 178a § 4 k.k. zawiera dwa różniące się rozwiązania normatywne: z jednej strony instytucję nadzwyczajnego obostrzenia kary (specyficzna recydywa w zakresie przestępstw komunikacyjnych), z drugiej zaś kwalifikowany typ czynu zabronionego (popęlnienie opisanego w nim czynu w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w związku ze skazaniem za przestępstwo). Orzekający skład Sądu Najwyższego w pełni podziela zawartą w tym postanowieniu argumentację i odsyła do niej w tym miejscu, nie widząc potrzeby jej powtarzania – tym bardziej, że przytaczane zapatrywanie zostało wyrażone również w postanowieniu SN z dnia 18 stycznia 2012r., IV KK 302/11, oraz podtrzymane w postanowieniu SN z dnia 3 lipca 2012 r., IV KK 39/12 (oba niepubl.). Dla uwypuklenia wagi właściwej oceny niejednorodnego charakteru unormowania art. 178a § 4 k.k., za celowe natomiast wypada uznać podkreślenie, że okoliczność wskazana w pierwszej jego części, istotna w niniejszej sprawie, została obleczone w typowy niemal kształt przepisu ujmującego fakt powrotności do przestępstwa (stanowiącej podstawę obostrzenia kary), tyle że nieograniczonej szczegółowo wyznaczonymi ramami czasowymi jej przedawnienia, takimi choćby, jak okres 5 lat od odbycia kary pozbawienia wolności, określony w art. 64 § 1 i 2 k.k. Skłania to do wnioskowania, że **odpowiedzialność na podstawie art. 178a § 4 k.k. – ze względu na uprzednie skazanie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., sprawca czynu z art. 178a § 1 k.k. ponosi do momentu zatarcia wcześniejszego skazania w myśl zasad ogólnych, określonych przepisami rozdziału XII kodeksu karnego.**

W nawiązaniu, należy w niniejszych rozważaniach odwołać się również do treści przytoczonego w kasacji, lecz nieobdarzonego wnikliwszą uwagą, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2009 r., I KZP 24/09, OSNKW 2009, z. 12, poz. 105. W jego uzasadnieniu dokonano m.in. dogłębnej – uwzględniającej poglądy przedstawicieli nauki oraz wyrażone w judykaturze – analizy instytucji zatarcia skazania i wynikających zeń zarówno dla skazanego osobiście, jak i dla porządku prawnego konsekwencji. W obszernym wywodzie przypomniano – by tylko po krótko przytoczyć jego najważniejsze tezy – że instytucja zatarcia skazania, dyktowana względami humanitarnymi, wprowadza

swoistą fikcję niekaralności, co oznacza, iż dana osoba uważana jest w świetle prawa za osobę niekaraną. Klarownie też wykazano, że skoro – zgodnie z treścią art. 106 k.k. – skazanie uważa się za niebyłe z chwilą zatarcia, to oznacza to, iż z tym momentem nie dochodzi po prostu do wyeliminowania z mocą wsteczną z porządku prawnego wyroku, jako w ogóle niewydanego, oraz do anulowania wywołanych skazaniem skutków (utruty lub ograniczenia praw), a wskazuje na to, że od omawianego momentu skutki te przestają działać na przyszłość, a więc, iż fakt skazania, z chwilą jego zatarcia, nie może rodzić dla skazanego żadnych negatywnych konsekwencji – wobec przywrócenia mu statusu osoby niekaranej. Wywód ten w najmniejszym stopniu nie daje więc podstaw do głoszenia wyrażonego w kasacji zapatrywania, aby instytucja zatarcia skazania i jej skutek w postaci uznania skazania za niebyłe stwarzała taką samą sytuację dla tego sprawcy czynu z art. 178a § 1 k.k., który nie zastosował się do obowiązującego go w czasie tego czynu zakazu prowadzenia pojazdów, oraz dla tego sprawcy przytoczonego czynu, który popełnił go (również) przed zatarciem skazania za jedno z wymienionych w art. 178 § 4 k.k., poprzednio popełnionych przestępstw – gdy do wyrokowania w obu tych wypadkach doszło po upływie okresu niezbędnego do zatarcia skazania. Przeciwnie, z wywodu tego właśnie wynika, i pogląd ten należy w pełni zaakceptować, że o ile w pierwszym wypadku zatarcie skazania, jako fakt niewywołujący skutków *ex tunc*, nie dekompletuje znamion typu (art. 244 k.k., art. 178a § 4 k.k. *in fine*) przewidującego zachowanie polegające na złamaniu zakazu objętego skazaniem zatartym dopiero w dacie orzekania, o tyle w drugim wypadku, zatarcie, jako ze swej istoty przywracające stan niekaralności, eliminuje możliwość powołania się w innym (kolejnym) procesie na poprzednią karalność albo też przyjęcia działania w warunkach powrotu do przestępstwa, a więc sprzeciwia się ustaleniu odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. *in principio* ze względu na uprzednie skazanie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k.

Powyższe rozważania, wykluczające słuszność omówionej tezy kasacji, pośrednio też wykazują nietrafność drugiego z jej zarzutów, podnoszącego rażącą obrazę art. 108 k.k., wynikającą z pominięcia przy ocenie faktu zatarcia uprzedniego skazania oskarżonego, unormowanej tym przepisem zasady jednoczesności zatarcia wszystkich skazań. Nie sposób bowiem uznać, by dla oceny tej okoliczności – którą autor kasacji sprowadza wyłącznie do warunku

samemu popełnieniu kolejnego przestępstwa w okresie między rozpoczęciem a zakończeniem okresu wymaganego do zatarcia poprzedniego skazania – obojętny był ten aspekt instytucji zatarcia skazania z mocy prawa, którego znaczenie wiąże się z traktowaniem skazania za niebyłe niezależnie od uznania organu prowadzącego postępowanie, czy treści wpisu o skazaniu w Krajowym Rejestrze Skazanych. Jeszcze raz zatem wypada w tym miejscu podkreślić, że wszelkie skutki prawne skazania ulegają wraz z jego zatarciem unicestwieniu z mocy samego prawa, a wobec tego sąd – obowiązany badać i uwzględniać ten fakt w orzekaniu co do kolejnego przestępstwa – nie może skazania tego brać pod uwagę przy wymiarze kary – jako uwidocznionej w art. 53 § 2 k.k. okoliczności dotyczącej sposobu życia przed popełnieniem przestępstwa, czy też przy stosowaniu instytucji, z którymi ustawa wiąże różnego rodzaju ograniczenia (wymienione choćby w art. 66 § 1 k.k.), wreszcie przy ocenie przesłanek ważących na przyjęciu powrotności do przestępstwa (art. 64 § 1 i 2 k.k.). W niczym więc nie straciły aktualności poglądy Sądu Najwyższego (zob. zwłaszcza: wyrok z dnia 7 listopada 1985, I KR 293/85, OSNPG 1986, nr 10, poz. 126, kolejne powołane we wcześniej omawianym judykacie orzeczenia, a także postanowienie z dnia 28 marca 1980r., IV KZP 3/80, OSNPG 1980, nr 6, poz. 76) wyrażane w nawiązaniu do unormowania art. 52 k.k. z 1969 r. (regulującego tzw. recydywę ogólną), czy też do art. 60 § 1 i 2 d.k.k. (normującego recydywę specjalną), w których przy położeniu nacisku na wagę i społeczną doniosłość instytucji zatarcia skazania (art. 110 d.k.k.), wskazywano na zakaz powoływania się przez „żadną władzę, a tym bardziej przez sąd, na to, co jest ustawowo uznane za niebyłe”, a przy tym wyjaśniano, że dla ustalenia uprzedniego skazania – jeżeli ponowne przestępstwo popełnione zostało przed jego zatarciem – decydujące znaczenie ma chwila orzekania w sprawie o przestępstwo ponowne zarówno przez sąd pierwszej jak i sąd drugiej instancji. Za równie trafny na obecnym gruncie – co nad wyraz zgodnie podkreśla się w doktrynie (A. Marek, Prawo Karne, Warszawa 2000, s. 388; J. Majewski (w:) A. Zoll (red.) Kodeks karny, Komentarz, t. I, Kraków 2004, s. 967; P. Hofmański, L. Paprzycki, (w:) Kodeks karny, Komentarz, Warszawa 2006, s. 242; M. Błaszczuk, Instytucja zatarcia skazania w polskim prawie karnym, *Studia Iuridica*, t.46, s. 22) – należy też traktować pogląd wyrażony w uchwale SN z dnia 15 grudnia 1987 r., VI KZP 39/87, OSNKW 1988, z. 3-4, poz. 19, w myśl którego „jeżeli w chwili orzekania poprzednie skazanie (...) uległo zatarciu, nie może ono uzasadniać przyjęcia

powrotności do przestępstwa (...) nawet wtedy, gdy kolejne przestępstwo zostało popełnione przed upływem terminu przewidzianego dla zatarcia poprzedniego skazania”.

W powyższym świetle zupełnie nie przekonuje uproszczone i pozbawione szerszych rozważań twierdzenie kasacji, że do zatarcia uprzedniego skazania S. O. nie doszło dlatego, iż w myśl art. 108 k.k. oba jego skazania, a więc poprzednie oraz obecne (które przecież nie zapadło prawomocnie w czasie, gdy trwał jeszcze okres niezbędny do zatarcia skazania poprzedniego) ulegają zatarcu równocześnie. Faktem jest, że w przytaczanym przepisie nie określono wyraźnie warunku, w myśl którego skazanie za ponowne, popełnione w czasie biegu terminu do zatarcia skazania przestępstwo, miałyby również nastąpić w tymże okresie (warunku tego nie wskazano także w art. 112 d.k.k.). Faktem jest również, że treść regulacji art. 108 k.k. uległa zmianie w stosunku do stanu poprzedniego m.in. przez zniesienie wymogu, aby ponowne skazanie po rozpoczęciu, lecz przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazania, łączyło się z orzeczeniem kary pozbawienia wolności. Jednakże, żadna z wymienionych okoliczności nie przemawia za stwierdzeniem, że sam tylko fakt ponownego popełnienia przestępstwa po rozpoczęciu i przed upływem okresu wymaganego do zatarcia poprzedniego skazania, stanowi wystarczającą, w myśl omawianego przepisu, przeszkodę do zatarcia tego skazania. Przeciwnie, żadnych wątpliwości nie może budzić to, że fakt ponownego popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 108 k.k., musi być stwierdzony prawomocnym wyrokiem skazującym lub warunkowo umarzającym postępowanie (Radosław Krajewski, Zatarcie skazania w prawie karnym, PiP 2007, nr 11, s. 104, M. Błaszczyk, *op.cit.* s. 21, A. Marek, Kodeks Karny, Komentarz, Warszawa 2010, s. 297). W doktrynie podkreśla się przy tym (A. Wąsek, Kodeks karny, Komentarz, t. II, Gdańsk 2001 s. 340), a zapatrywanie to jest powszechnie akceptowane w literaturze prawniczej (zob. także m.in. N. Kłaczyńska (w:) J. Giezek (red.) Kodeks Karny, Komentarz, Warszawa 2012, s. 653-655; G. Bogdan (w:) A. Zoll (red.), *op.cit.*, s. 1337), że pogląd, iż w sytuacji określonej w art. 108 k.k. wystarczy sam fakt ponownego popełnienia przez skazanego przestępstwa, względnie nieprawomocnego skazania go za takie przestępstwo, pozostawałby w kolizji z zasadą domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.). Trafność tego spostrzeżenia jest oczywista, a jawi się ona szczególnie jasno w sytuacji, w której do hipotetycznego stwierdzenia faktu ponownego popełnienia

przestępstwa w okresie wskazanym w art. 108 k.k., miałyby dojść przed innym niż sąd organem, czy też w innym postępowaniu niż to, które dotyczy wymienionego przestępstwa. Taką zaś możliwość należałoby przecież konsekwentnie przyjąć przy odrzuceniu (w każdej sytuacji) wymogu stwierdzenia prawomocnym wyrokiem faktu popełnienia, w określonym czasie, nowego przestępstwa. Rozwiązanie natomiast swoistego paradoksu wynikającego z tego, że orzekający sąd rozstrzyga właśnie w tym przedmiocie – czego rezultatem mogłoby się stać zaktualizowanie się przesłanki jednoczesnego zatarcia wszystkich skazań – lecz czyni to w sytuacji, gdy do wyrokowania o przestępstwie popełnionym w okresie biegu terminu wymaganego do zatarcia poprzedniego skazania, dochodzi po upływie opisanego okresu, nie nasuwa żadnych trudności w świetle art. 106 k.k. Skoro, jak powiedziano, fakt zatarcia skazania, zaistniały w decydującej z perspektywy tego przepisu chwili orzekania powoduje, że powoływanie się na okoliczność skazania i jej uwzględnienie w wyroku nie jest możliwe z mocy prawa, to nie sposób uznać, aby w efekcie potwierdzenia orzeczeniem sądu popełnienia nowego przestępstwa, możliwego do rozważenia w myśl kryteriów określonych w art. 108 k.k., mogło dojść do swoistego odwrócenia zaistniałego stanu, w którym poprzednie skazanie jest już traktowane jako niebyłe.

Całość przedstawionych powyżej rozważań pozwala zatem na wyrażenie poglądu, że **fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie unormowania art. 178a § 4 k.k. także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Nie stanowi natomiast przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności na podstawie wymienionego unormowania art. 178a § 4 k.k. zatarcie, w dacie wyrokowania, skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn z art. 178a § 1 k.k. został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu.**

Przedstawione wnioski przekonują więc, że przy ocenie opisaney na wstępie sytuacji prawnej S. O., Sąd odwoławczy w żaden sposób nie naruszył ani unormowania art. 178a § 4 k.k., ani też uregulowania art. 108 k.k. W konsekwencji

kasacja, oparta na niecelnym zarzucie rażącej obrazy tych przepisów prawa materialnego, podlegała oddaleniu.